

OUT OF PRINT

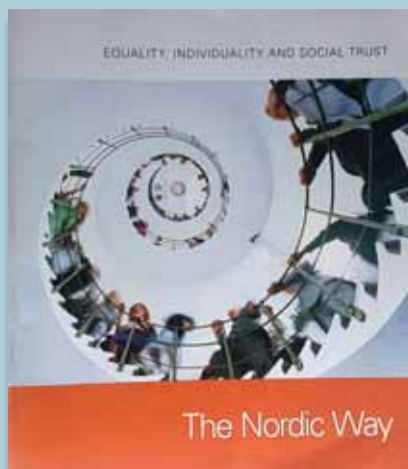
Bert Bakker

'THE NORDIC WAY'

Kunnen andere landen iets leren van het succes van Scandinavië? Die vraag probeerde het Swedish Institute in 2012 te beantwoorden (SI is een in Stockholm gevestigde instelling, die de banden tussen Noordse en Baltische landen poogt te verstevigen), in een vijftig pagina's tellend Engelstalig bundeltje 'The Nordic Way'.

Een fascinerende vraag, die onmiddellijk een reeks andere vragen doet opborrelen. Zoals: is er een 'Nordic Way', die anders is dan de way van landen zoals Nederland en Duitsland? Maar ook: als die 'Nordics' (dus de Noordse landen Denemarken, Zweden, Noorwegen, Finland en IJsland) zich met recht succesvol mogen noemen en als je weet dat die, anders dan Nederland en Duitsland, maar halfhartig aan de EU en de euro meedoen (ongeveer zoals Zwitserland), wat betekent dat dan? Wacht Groot-Brittannië een zonniger toekomst?

Helaas, op die laatste vragen geeft dit boekje geen antwoord, want in 2012 stond de Brexit nog niet op de agenda. Maar wat die *Nordic Way* behelst, dat komt natuurlijk wel aan de orde. De ondertitel: *Equality, Individuality and Social Trust* hint al in de richting van het antwoord. De Noordse - voor het gemak kun je ook zeggen 'Scandinavische' - samenlevingen zijn inderdaad opvallend egalitair en individualistisch en het vertrouwen tussen burgers is er groot. Daarin past logischerwijze ook: transparantie in bestuurlijke processen, het serieus nemen van de politiek en

financieel verantwoording afleggen, dus weinig corruptie. Maar dat lijkt sterk op andere landen waar de organisatie van de samenleving volgens het overlegmodel verloopt: Nederland, Duitsland en Zwitserland.

Dat is eigenlijk al een antwoord op die vraag hoe Noords dat *Nordic Model* is waarvan het boekje rept: met die grote, relatief betrouwbare overheid die veel taken op zich neemt die in andere landen door familie worden vervuld. Met royale collectieve voorzieningen: een vangnet voor wie weinig verdient, goede zorg en onderwijs. Die dingen maken dat mensen individualist kunnen zijn, dus onafhankelijk van ouders, echtgenoten of andere familie in vrijheid keuzes kunnen maken in hun leven. Niet exclusief Noords dus. Maar dan die andere intrigerende vraag die de bundel zelf formuleert als 'Is it

transferable to other parts of the world?'

De *Nordic* wereld, zoals het SI die zelf met foto's in beeld brengt, is blond, welvarend, goed opgeleid en natuurlijk één waarin vrouwen - voorbeeldig - op elk niveau in de samenleving meedraaien. Een *inclusive* samenleving. Ja, dat lukt allemaal zolang er nog een relatief gelijksoortige bevolking is, waarbinnen vanouds de welvaarts- en machtsverschillen beperkt zijn en solidariteit dus overzienbaar. Daar durft men elkaar te vertrouwen omdat men het er over veel dingen - ten diepste - eens is. Maar die situatie is - zelfs binnen Europa - extreem zeldzaam. Dus hoe *transferable* kan zo'n model dan zijn?

Binnen Scandinavië zelf loopt het met dat *inclusive* al spaak zodra de écht diverse buitenwereld het hoge Noorden binnendringt - in de vorm van vluchtelingenstromen. Op uitnodiging weliswaar; Zweden nam er op een bevolking van 9,5 miljoen in twintig jaar tijd bijna een miljoen op. Maar van integratie van die nieuwe Zweden is nauwelijks sprake. Het vertrouwen van autochtone Zweden in allochtone Zweden is uitzonderlijk laag.

Maar ja, hoeveel pogingen om ergens een wezensvreemde cultuur uit te rollen slaagden überhaupt ooit? Lukte het de Nederlanders in Indonesië? Lukte het de Amerikanen in Irak? Of dichterbij huis en in het heden: gaat het de Duitsers lukken hun economisch model in Griekenland uit te rollen? We zullen zien.